Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego w II kwartale 2026 r. – badania, konferencje i szkolenia dla samorządów

Dyrektor NIST laureatem Nagrody im. Jerzego Regulskiego

Czerwiec 2026 r. przyniósł ważne wyróżnienie dla Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego (NIST). Dyrektor Instytutu, prof. Paweł Swianiewicz, otrzymał Nagrodę im. Jerzego Regulskiego w kategorii „Wzmacnianie samorządności terytorialnej". Kapituła przyznaje to wyróżnienie osobom szczególnie zasłużonym dla rozwoju samorządu terytorialnego poprzez działalność naukową, ekspercką i publiczną.

Aktywność NIST na forum międzynarodowym

W czerwcu przedstawiciele NIST aktywnie uczestniczyli w wydarzeniach międzynarodowych, podczas których prezentowali wyniki badań dotyczących funkcjonowania samorządów lokalnych oraz wymieniali doświadczenia z ekspertami z innych krajów.

W dniach 8–10 czerwca prof. Paweł Swianiewicz uczestniczył w Strasburgu w kolejnym posiedzeniu Komitetu Sterującego ds. Demokracji (CDDEG) przy Radzie Europy. Uczestnicy spotkania dyskutowali o kierunkach rozwoju demokracji lokalnej, decentralizacji oraz wzmacnianiu zaangażowania obywateli w procesy decyzyjne.

Z kolei w dniach 17–20 czerwca prof. Paweł Swianiewicz i dr Anna Dąbrowska reprezentowali Instytut podczas konferencji European Urban Research Association (EURA 2026) w Wenecji. W ramach wydarzenia współorganizowali sesję poświęconą ograniczeniom liczby kadencji włodarzy gmin. Przedstawili także wyniki badań dotyczących rozwiązań funkcjonujących w różnych państwach, opinii publicznej w Polsce oraz zależności między długością sprawowania funkcji przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast a sytuacją finansową jednostek samorządu terytorialnego.

Rozmowy o decentralizacji z przedstawicielami Rady Europy

25 czerwca w Warszawie prof. Paweł Swianiewicz spotkał się z zespołem odpowiedzialnym za monitoring działalności Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy. Uczestnicy spotkania skoncentrowali się przede wszystkim na możliwościach wpływu Rady

Europy na poziom decentralizacji w państwach członkowskich oraz na roli samorządów w budowaniu skutecznego i demokratycznego systemu zarządzania publicznego.

NIST prezentuje wyniki badań podczas wydarzeń eksperckich i samorządowych

W czerwcu eksperci NIST prezentowali wyniki badań podczas spotkań eksperckich oraz wydarzeń organizowanych przez środowiska samorządowe.

Podczas Konwentu Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego dr Julita Łukomska, zastępczyni dyrektora NIST zaprezentowała wyniki badań dotyczących współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Szczególną uwagę poświęcili finansowym aspektom tej współpracy oraz skali wsparcia, jakiego samorządy udzielają organizacjom społecznym.

Podczas Zgromadzenia Ogólnego Związku Gmin Wiejskich RP w Jachrance ekspert NIST, dr Tomasz Grzyb zaprezentował aktualny stan wdrażania reformy planowania przestrzennego oraz wyzwania związane z przygotowaniem planów ogólnych przez gminy.

23 czerwca w Opolu prof. Paweł Swianiewicz przedstawił Zarządowi Związku Województw RP koncepcję badania, którego celem jest identyfikacja najważniejszych obszarów problemowych w funkcjonowaniu samorządów wojewódzkich. Projekt ma dostarczyć wiedzy o kluczowych wyzwaniach stojących przed regionami i stworzyć podstawę do opracowania rekomendacji wspierających prowadzenie polityk regionalnych.

Wnioski z badań: współpraca z NGO i reforma planowania przestrzennego

Wyniki analiz prezentowanych przez NIST wskazują, że samorządy systematycznie zwiększają wsparcie finansowe dla organizacji pozarządowych. Jednocześnie poziom tego wsparcia pozostaje zróżnicowany terytorialnie, a dostępność danych dotyczących finansowania sektora obywatelskiego nadal wymaga poprawy.

Badania dotyczące reformy planowania przestrzennego pokazują natomiast, że jedynie około 7 proc.gmin przyjęło dotychczas plan ogólny. Taki poziom zaawansowania prac może utrudnić samorządom realizację ustawowego harmonogramu wdrażania reformy.

Szkolenia dla pracowników samorządowych – ponad 1,5 tys. uczestników

Rozwój kompetencji kadr samorządowych pozostaje jednym z najważniejszych obszarów działalności NIST. W czerwcu 2026 r. Instytut przeprowadził cztery szkolenia online skierowane do pracowników jednostek samorządu terytorialnego. Łącznie uczestniczyło w nich 1 568 osób.

Szczególnym zainteresowaniem cieszyło się szkolenie „KPA w praktyce urzędnika samorządowego”. W odpowiedzi na liczne zgłoszenia pracowników JST NIST zorganizował je po raz drugi w 2026 r. Szkolenie zgromadziło blisko 800 uczestników z całej Polski.

Dodatkowo 282 pracowników administracji samorządowej skorzystało z platformy szkoleniowej NIST przeznaczonej do realizacji służby przygotowawczej.

Podsumowanie działalności NIST w II kwartale 2026 r.

W II kwartale 2026 r. Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego koncentrował swoje działania na prowadzeniu badań dotyczących funkcjonowania samorządów, prezentowaniu wyników analiz podczas krajowych i międzynarodowych wydarzeń eksperckich oraz rozwijaniu oferty szkoleniowej dla administracji samorządowej. Szczególne miejsce w działalności Instytutu zajmowały zagadnienia związane z decentralizacją, zmianami instytucjonalnymi, finansami lokalnymi, współpracą z organizacjami pozarządowymi oraz wdrażaniem reformy planowania przestrzennego. Dzięki aktywności naukowej, eksperckiej i edukacyjnej NIST konsekwentnie wspiera rozwój samorządu terytorialnego i podnoszenie jakości zarządzania publicznego w Polsce.